

Sygn. akt V U 133/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013 r. w Kaliszu

skargi W. H.o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 grudnia 2011 r. sygn. akt VU 1818/11

w przedmiocie odwołania W. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 12 października 2011 r. Nr (...)

w sprawie W. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

1. Wznawia postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 grudnia 2011 r., sygn. akt VU 1818/11, i zmienia powyższy wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 12 października 2011 r. znak (...) i przyznaje W. H.prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

2. Wniosek W. H.w przedmiocie odsetek przekazuje organowi rentowemu do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12.10.2012 r., znak (...), organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. zawiesił odwołującej W. H. wypłatę emerytury od dnia 01.10.2011 r., z powodu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego zatrudnienie było wykonywane bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do świadczenia. Podstawą rozstrzygnięcia organu rentowego była treść art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw.

W wyniku odwołania W. H.od powyższej decyzji toczyło się postępowanie sądowe w sprawie VU 1818/11 Sądu Okręgowego w Kaliszu zakończone wyrokiem z dnia 30.12.2011 r. oddalającym odwołanie. Powyższe rozstrzygnięcie miało następujące uzasadnienie.

Ustawą z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 257 z 2010 r. poz. 1726) wprowadzona została zmiana w ustawie z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zmianami). Mocą tej zmiany dodany został art. 103a w

brzmieniu „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego na rzecz”. W stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury po dniu 31.12.2010 r. przepis ten wszedł w życie od dnia 01.01.2011r., natomiast w przypadku kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy osobom tym wcale nie podejmowano wypłaty świadczenia, jeśli nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z art. 28 tejszej ustawy w odniesieniu do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepis dotyczący zawieszenia ich wypłaty w wypadku kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy stosuje się od dnia 01.10.2011 r. Powyższy wyrok jest prawomocny.

W dniu 24.01.2013 r. do Sądu Okręgowego w Kaliszu wpłynęła skarga odwołującej W. H., w której powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r. w sprawie K 2/12 ogłoszony w Dzienniku Ustaw z dnia 22.11.2012 r. poz. 1285, wniosła o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem z dnia 30.12.2011 r. w sprawie VU 1818 /11.

Skargę o wznowienie postępowania opartą na treści art. 401¹ kpc, czyli z powołaniem się na stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny, niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, złożyć można w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału.

Odwołująca złożyła skargę o wznowienie postępowania w terminie.

Stan faktyczny w sprawie przedstawia się następująco.

Odwołująca W. H. w dniu 27.04.2009 r. złożyła wniosek o emeryturę. Jednocześnie pozostawała w zatrudnieniu. Decyzją z dnia 15.05.2009 r. świadczenie odwołującej przyznano od dnia 01.04.2009 r.

Zgodnie z brzmieniem art.103 a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz.1227) prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Powołany przepis został wprowadzony przez art.6 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257 poz.1726) i wszedł w życie z dniem 1.05.2011 r., przy czym zgodnie z zapisem art. 28 cyt. ustawy do emerytur i rent przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ustawy (ujętej w art.6 i 18) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się poczynając od 1.10.2011 r.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę miał na uwadze treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r. K 2/12, zgodnie z którym art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16.12.2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1.01.2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że na podstawie art. 6 ustawy z 16.12.2010 r. ustawodawca dodał do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Na mocy art. 28 ustawy z 16.12.2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1.10.2011 r. Z tych

dwóch przepisów, tj. art. 28 ustawy z 16.12.2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Trybunał zrekonstruował normę zakwestionowaną we wniosku grupy senatorów.

Podstawowy problem w rozpatrywanej sprawie dotyczył oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 8.01.2009 r. do 31.12.2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia.

Zasada ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, związana jest z bezpieczeństwem prawnym jednostki. Przejawia się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa przez państwo, by nie stawało się ono pułapką dla obywatela i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki, których nie był w stanie przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, że jego działania będą także później uznawane przez porządek prawny. Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16.12.2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8.01.2009 r. do 31.12.2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1.10.2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu.

Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiągnięcie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej - późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury.

Trybunał zwrócił ponadto uwagę, że ustawodawca wprawdzie przewidział w art. 194c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanym ustawą z 10.06.2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, możliwość ponownego, korzystniejszego od zasad ogólnych, ustalenia wysokości świadczenia dla osób, które złożyły wnioski o emeryturę w latach 2009-2010, a którym świadczenie zostało zawieszane od 1.10.2011 r., jednakże uzależnił skorzystanie z niej od spełnienia warunku niepobierania zawieszanej emerytury przez 18 miesięcy. Tym samym osoby, które go nie spełnią, mogą wprawdzie przeliczyć wysokość emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy, ale na zasadach ogólnych - świadczenie zostanie zatem wyliczone wg kwoty bazowej albo średniego dalszego trwania życia na dzień złożenia wniosku, którego mogliby nie składać, gdyby wiedzieli, że zostanie w stosunku do nich zmieniona treść ryzyka emerytalnego.

Mając na uwadze niekonstytucyjność przepisu prawa materialnego, ale jedynie do grupy osób, które nabyły prawo do emerytury pomiędzy 08.01.2009 r. i 31.12.2010 r., stwierdzić należy iż odwołująca należy do tej kategorii osób. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego zmienia więc sytuację odwołującej.

Emerytura przysługuje odwołującej od daty wstrzymania od dnia 01.10.2011 r. Taki skutek wynika z faktu, iż odwołująca zakwestionowała decyzję organu rentowego w przedmiocie zawieszenia wypłaty emerytury od dnia 01.10.2011 r. W sytuacji wznowienia postępowania zakończonych wyrokiem Sądu z dnia 30.12.2011 r. dotyczącym decyzji z dnia 12.12.2011 r., wznowienie wypłaty świadczenia nastąpić musi od daty wstrzymania czyli od 01.10.2011 r.

Sąd orzekł w myśl art. 412 §1 i 2 k.p.c.

W przedmiocie żądania odsetek, wobec braku decyzji w tym przedmiocie, Sąd przekazał wniosek do rozpoznania organowi rentowemu w myśl art. 477¹⁰ §2 k.p.c.